

**РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА В 2014–2021 РР.
У ДЗЕРКАЛІ БРИТАНСЬКИХ МЕДІА
(НА ПРИКЛАДІ «BBC NEWS»)**

Тельвак В.В., Масненко В.В.

ВСТУП

Розпочата в 2014 р. агресія Росії проти України породила чималий компендіум літератури, присвячений осмисленню найтривалішого в повосенній історії Європи збройного конфлікту. При цьому в різнопланових публікаціях дедалі частіше звертається увага на той факт, що інформаційна складова російської агресії є чи не найбільш масштабною та дієвою. Йдеться, насамперед, про далекосяглі цілі путінського режиму утвердити свою версію подій у свідомості не лише власних підлеглих, але й українського та, особливо, західного читача. З огляду на це, аналітики все більше уваги присвячують медійній складовій російсько-українського протистояння. При цьому виразно домінує увага до спеціалізованих експертних видань, натомість часописи для широкої аудиторії наразі перебувають на периферії дослідницької уваги. Втім, як показали наявні дослідження Романа Офіцинського¹, Олега Петречка та Віталія Масненка², увага до популярних журналів і газет є не менш вдячним полем для аналізу, адже дозволяє зрозуміти ту інтерпретативну оптику, через яку формується уявлення про сучасну українську трагедію у масовій свідомості. А це, в свою чергу, з великою вірогідністю дозволяє передбачити зорієнтовану на настрої свого виборця поведінку політичних еліт. Привертаючи увагу колег до цієї надалі малознаної проблеми, нижче спробуємо відтворити бачення російсько-української війни

¹ Офіцинський Ю. Сучасна російсько-українська війна (за матеріалами газети «The New York Times» 2013–2017 років). Ужгород : РІК-У, 2018. 312 с.

² Петречко, О., Масненко, В. (2021). Початок збройної агресії Росії проти України за матеріалами газети «Нью-Йорк Таймс» (27 лютого – 4 березня 2014). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*. Вип. 6/48. С. 435–453.

протягом 2014–2021 рр. очима кореспондентів одного з провідних британських новинних ресурсів «BBC News».

Найповніша на сьогодні спроба аналізу британського медійного дискурсу російсько-української війни належить Миколі Рябчуку³. Втім, у своєму ґрунтовному тексті дослідник сфокусувався на академічній складовій цієї проблеми, залишивши поза увагою популярну пресу. Цим і зумовлено актуальність нашого дослідження. Його мета полягає в з'ясуванні особливостей презентації російської агресії проти України протягом 2014–2021 рр. кореспондентами британської служби «BBC News».

1. Медійний феномен «BBC News»

Як відомо, «BBC News» – оперативний бізнес-підрозділ Британської телерадіомовної корпорації, відповідальний за збір та трансляцію новин і поточних подій. Відділ є найбільшою у світі новинною організацією та генерує приблизно 120 годин радіо- і телевізійного контенту щоденно. Служба підтримує 50 зарубіжних інформаційних бюро та 250 кореспондентів по всьому світу. На «BBC News» працює 3500 співробітників, 2000 з яких – журналісти. «BBC» – це квазі-автономна корпорація, уповноважена Королівською Хартією, що робить її незалежною від уряду, у якого немає повноважень призначати або звільняти генерального директора. Український підрозділ міжнародної медіакорпорації BBC спочатку з'явився як україномовне радіо «BBC Україна», котре здійснювало мовлення протягом 1992-2011 рр. Після закриття радіо «BBC Україна» залишився лише україномовний сайт новин «BBC News Україна», що публікує контент у вигляді новинної стрічки на інтернет-ресурсах.

Насамперед декілька слів слід сказати про журналістську етику авторів «BBC News». Як і належить співробітникам професійних медіа, журналісти британського новинного ресурсу висвітлюють обрану проблему з усіх можливих ракурсів. Неодмінно наводиться позиція офіційних Києва та Москви як дійсних сторін військового конфлікту. Також чимало уваги відводиться позиції лідерів терористичних угруповань, попри те, що вони поширюють

³ Рябчук М. Між абстрактною теорією та практичною політикою: погляд на українсько-російський конфлікт у британських наукових та експертних публікаціях. *Інтерпретації російсько-українського конфлікту в західних наукових і експертно-аналітичних працях* / за ред. В.Кулика. Київ : ПІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. С. 49 – 98.

російський провладний дискурс, подекуди оперуючи найбільш радикальними пропагандистськими кліше. Важливим є й те, що нерідко відтворюються настрої звичайних людей і рядових учасників бойових дій по обидві сторони фронту, що помітно антропологізує журналістський дискурс. Зрештою, коли описуються події, що мають певний міжнародний резонанс, неодмінно наводяться оцінки та прогнози західних експертів. Серед останніх найчастіше висловлювалися афілійовані з «BBC News» Пол Кірбі, Сара Рейнсфорд, Девід Стерн, Йона Фішер, Лоренс Пітер та ін. В підсумку, це уможливило читачеві ресурсу отримати доволі зважене та стереоскопічне бачення ключових аспектів російсько-української війни.

2. В колі понятійних конструкцій

В першу чергу звернемося до понятійних конструкцій, якими журналісти «BBC News» послуговуються при описанні російсько-української війни. Ми цілком поділяємо твердження М. Рябчука про важливість зосередження уваги на мовно-семантичному аспекті досліджуваної проблеми: «Правильне розуміння речей і подій великою, якщо не вирішальною мірою залежить від їхнього правильного називання. Українсько-російські стосунки від самого початку, тобто від перших років чи навіть днів незалежності були позначені безліччю недомовленостей, двозначностей та евфемізмів. У певному сенсі українсько-російська війна стала своєрідним наслідком цієї масштабної амбівалентності, за якої кожна сторона не лише підтримувала певні ілюзорні уявлення другої сторони, а й сама ставала жертвою власних уявлень»⁴.

Висвітлення досліджуваної проблеми почнемо з ключового для нас означення самого збройного конфлікту. В цьому випадку в дописах «BBC News» домінує термін «Ukraine crisis». Він акцентує важливий для нас міжнародний контекст кризи довкола України, на відміну від ідентичного йому за перекладом терміну «Ukrainian crisis», котрий фокусує увагу читача на нашій державі, як головному, а то й єдиному акторі кризи. Також цілком з українськими оцінками узгоджується визначення діяльності російської влади в Криму як анексії, а дій на сході України

⁴ Рябчук М. Між абстрактною теорією та практичною політикою: погляд на українсько-російський конфлікт у британських наукових та експертних публікаціях. С. 54.

протягом 2014-2021 рр. як неоголошеної війни гібридного характеру. Складнішою справа виглядає з означеннями учасників бойових дій проти української держави. Намагаючись бути рівновіддаленими від сторін конфлікту, на початку війни журналісти одностайно вживали означення «повстанці». Згодом дедалі частіше почали писати про «сепаратистів», наближаючись тим самим до дискурсу українських медіа. Після подій під Іловайськом, коли Росія неприховано ввела свою регулярну армію на нашу територію, в дописах «BBC News» дедалі частіше згадується вже про російські війська, для котрих медійним прикриттям і «гарматним м'ясом» виступає частина сепаратистськи налаштованого місцевого населення. Також вповні з українською медійною риторикою узгоджується характеристика Л/ДНР як сепаратистських квазі-державних утворень, що цілком керовані та фінансовані з Москви.

3. Російсько-українська війна: події, явища, оцінки

У змістовому плані у фокусі уваги журналістів «BBC News» перебувають безпосередні події військового протистояння, що вповні узгоджується з новинним акцентом самого інформаційного ресурсу. Тож читачі видання доволі докладно поінформовані про хід неоголошеної російсько-української війни від перших дій диверсантів у Криму і до найбільш тривалої «забутої війни» у Східній Європі, як влучно висловився Том Беррідж⁵. Незважаючи на агресивну російську пропаганду, для журналістів «BBC News» не становили секрету дійсні актори драми з руйнування української державності у Криму⁶. В короткому часі подібне розуміння домінуючого фактору російської військової присутності для виникнення і поглиблення «української кризи» було сформоване і стосовно східноукраїнських територій. У багатьох дописах наголошувалося, що «НАТО, західні лідери та український уряд звинувачують Росію у направленні важкої зброї та регулярних військ повстанцям»⁷.

⁵ Ukraine crisis: Renewed fighting in eastern Europe's 'forgotten war'. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-africa-35720908>

⁶ Ukraine crisis: Russia warns US against 'hasty' sanctions. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-26492053>

⁷ Five Ukrainian troops killed by rebels near Donetsk. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-36411447>

В цьому тематичному блоці виразно домінує аналіз подій у Донецькій і Луганській областях. Британські журналісти доволі повно інформували свого читача про всі ключові операції українських та російських військ, зі значним неспокоєм коментуючи періодичні загострення на сході нашої держави, котрі супроводжувалися чималими жертвами серед військових і цивільного населення. При цьому, відповідно до згадуваної вище засади журналістської етики, у дописах наводилося бачення двох сторін збройного конфлікту про причини, перебіг і наслідки загострень. Також неодмінно наводилися оцінки міжнародних моніторингових організацій, насамперед, ОБСЄ⁸. З цієї позиції об'єктивного обсерватора британські журналісти нерідко повідомляли своєму читачеві про чималі порушення російсько-сепаратистськими військами законів і звичаїв війни, найчастіше – цинічне використання цивільного населення як живого щита під час боїв. Тож очікуваною була схвальна реакція на сторінках англійського новинного ресурсу факту закріплення в українському законодавстві статусу Росії як «держави-агресора» в січні 2018 р.⁹

Кримська проблематика на шпальтах «BBC News» з'являється лише принагідно. Фактично, крім перебігу анексії півострову, скільки-небудь докладно висвітлюються лише події захоплення підрозділом ФСБ українських кораблів у Керченській протоці в листопаді 2018 р.¹⁰, а також провокації російських спецслужб по виявленню та затриманню «українських диверсантів», котрі нібито мали здійснити низку терактів щодо інфраструктури півострова¹¹. З'ясовуючи мотивацію путінського режиму в цій ескалації напруженості, деякі аналітики відверто вказали, що президент РФ прагне створити військовий диверсійний обман, щоб відвернути увагу від занепакої економіки Росії перед парламентськими виборами, попри те, що основним опозиційним силам заборонено їх оскаржувати. Робилося також припущення, що Росія планує захопити сухопутний коридор через Маріуполь, оскільки

⁸ Ukraine army 'repulsed rebel attack' near Debaltseve in east. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-38366712>

⁹ Ukraine crisis: Kiev defines Russia as 'aggressor' state. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-42741778>

¹⁰ Ukraine claims Russia 'rammed our tugboat' off Crimea. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-46333976>

¹¹ Russia accuses Ukraine of attempted Crimea 'incursions'. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-37037401>

19-кілометровий міст з півдня Росії до Криму, який будувався через Керченську протоку, на той час перебував ще на стадії завершення і на півострові відчутною була нестача електроенергії¹².

Осмилюючи агресію Росії проти України, журналісти «BBC News» цілком погодилися з оцінками багатьох представників західного експертного середовища, що путінський режим випробовує на території свого східного сусіда нові сценарії ведення війни та низку сучасних видів озброєнь. Характеризуючи гібридний характер російської агресії, Джонатан Маркус зазначає: «Діяльність московських військових в Україні дає уявлення про новий вид війни; схід України став лабораторією наземних боїв у XXI столітті. Якими б типовими запереченнями Росія не відхрещувалась від участі в конфлікті, її сили відіграли значну роль у боях на сході України. Швидко мобілізувавшись з баз поблизу українського кордону, вони виконували різноманітні бойові ролі. Протягом певних періодів повністю сформовані російські підрозділи брали безпосередню участь у боях поряд з проросійськими ополченцями. В інші часи, в основному, російські підрозділи надають «ключові можливості» своїм союзникам-повстанцям, – такі як протиповітряна оборона, радіоелектронна війна, усунення цілей тощо. [...] В Україні росіяни виявилися майстрами багатьох дисциплін сучасної війни. [...] Для Заходу це створює абсолютно новий набір проблем, не в останню чергу тому, що принципово стирає межі між війною та миром»¹³.

Чимало уваги журналісти «BBC News» відвели висвітленню воєнних злочинів, здійснених російськими військами та підтримуваними путінським режимом сепаратистами. Як відзначив Т. Беррідж, «клімат «повсюдної безкарності» панує на сході України»¹⁴. В цьому тематичному блоці домінує тема збиття пасажирського літака МН17 влітку 2014 р. Нагадаємо, що в розслідуванні цього злочину у складі міжнародної команди Bellingcat доволі продуктивною виявилася британська група, члени якої встановили перші особи російських солдат, які брали участь

¹² Ukraine crisis: What's going on in Crimea? URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-25182823>

¹³ Marcus J. Are Russia's military advances a problem for Nato?. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-37045730>

¹⁴ Burridge T. Ukraine crisis: Impunity 'pervasive' in east, says UN. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-36786439>

у збитті малайзійського лайнера¹⁵. Відзначимо, що журналісти британського ресурсу рішуче і аргументовано спростовували тези кремлівської пропаганди про причетність українських військових до трагедії 17 липня 2014 р.¹⁶

Іншим прикладом злочинів проти цивільного населення з боку сепаратистів, котре обговорюється у дописах журналістів «BBC News», є використання рабської праці у в'язницях самопроголошених республік. Кореспонденти наводять свідчення правозахисників, що в невідконтрольних районах сходу України існують трудові табори рабів, котрі нагадують радянські гулаги. За приблизними даними, котрі наводить автор статті «"Рабська праця" у в'язницях східної України», приблизно 10 тисяч людей в Л/ДНР утримуються в одиночних камерах, зазнають побиття, голоду або катувань, якщо вони відмовляються виконувати безоплатну роботу. «Ув'язненому неможливо відмовитись від роботи», – пише автор згаданої статті Патрік Еванс. Спираючись на свідчення численних свідків, він наводить три стадії покарання для тих, хто відмовиться від безоплатної виснажливої праці: 15 днів в одиночній камері, відміна візитів та посилок від родичів, побиття та катування. За даними П. Еванса, прибуток від продажу товарів, вироблених цими ув'язненими, – 34 мільйони гривень у 2012 р. (1 мільйон фунтів стерлінгів за поточним курсом) – розподіляється між керівництвом сепаратистських республік¹⁷.

З попереднім сюжетом безпосередньо пов'язана проблема людської ціни путінської авантюри. З певною періодичністю журналісти «BBC News», оперуючи даними ООН та інших міжнародних організацій, інформували свого читача про постійне зростання кількості жертв російсько-української війни. При цьому інформація українських і російських джерел наводилася з необхідним зазначенням стосовно походження. Так, у вересні 2014 р. повідомлялося про щонайменше 3000 загиблих і понад 310 000 внутрішньо переміщених осіб; в січні 2015 р. – про понад 4800 вбитими та близько 1, 2 мільйона переміщених осіб; в квітні 2016 р. – про 9200 загиблих; в червні 2016 р. – про 9500 жертв;

¹⁵ MH17 Ukraine disaster: Report names suspected Russian soldiers. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-35654692>

¹⁶ MH17 missile 'came from Russia', Dutch-led investigators say. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-37495067>

¹⁷ Evans P. 'Slave labour' in the prisons of eastern Ukraine. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/magazine-37512356>

в лютому 2017 р. – про 9800 загиблих; в серпні 2017 р. – про понад 10 000 жертв та понад 1,6 мільйона переміщених людей; у вересні 2019 р. – про понад 13 000 загиблих. Крім східноукраїнських жертв путінської війни, видання наводило й статистику про уполітованих окупантами кримчан. Приміром, посилаючись на дані ООН, кореспонденти «BBC News» поінформували свого читача, що станом на середину 2016 р. такими, що зникли безвісти, вважалася 21 особа. Відтоді і по сьогодні ця цифра зросла на декілька порядків.

З огляду на такі руйнівні для людського потенціалу України втрати, журналісти «BBC News» докладно висвітлювали спроби мирного врегулювання російсько-української війни. Очікувано, що у фокусі їхньої уваги перебував Мінський процес. Втім, невдовзі оптимізм в очікуванні результатів цього переговорного формату змінився на дедалі відвертіший скепсис щодо здатності сторін узгодити розуміння досягнутих у білоруській столиці пунктів домовленостей. Згаданий скепсис стосовно чергового раунду переговорів вже у лютому 2015 р. озвучив П. Кірбі: «Якщо припинення вогню в Мінську зазнало невдачі у вересні минулого року, то як ця подія відрізняється і чи може це спрацювати? Для повстанців нова лінія припинення вогню така ж, як і стара, тому вони втрачають частину отриманої території. Але урядові сили повинні відступити від нинішньої лінії фронту, і територія, яку вони втратили з січня, підтверджується як втрачена»¹⁸. Інший оглядач у серпні 2016 р. з не меншим розчаруванням у мінських домовленостях додав: «Попри всі розмови про зближення та мир на сході України, конкретного прогресу було дуже мало. Бої між сепаратистами, яких підтримує Росія, та українцями тривають щодня»¹⁹.

Ще одна зауважальна тема, котра висвітлювалася журналістами «BBC News» в контексті російсько-української війни – бранці Кремля. Протягом певного часу тут домінував опис судового процесу та звільнення внаслідок обміну Надії Савченко. Українська військова змальовувалася, подібно як це було у тогочасних

¹⁸ Ukraine crisis: Leaders agree peace roadmap. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-31435812>

¹⁹ Russia accuses Ukraine of attempted Crimea 'incursions'. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-37037401>

українських медіях, як символ героїчного опору путінській Росії²⁰. Що цікаво, кореспонденти британського ресурсу пророчо передбачили, що звільнена Н. Савченко стане чималим клопотом для київської влади. Так, Д. Стерн, демонструючи чудову обізнаність британських журналістів із секретами київських владних коридорів писав: «Надія Савченко повернулася на українську землю, і вона така ж сповнена праведного гніву, як і під час російської неволі. Безсумнівно, Кремль залишатиметься ціллю її обурення. Але буде цікаво спостерігати, які українські політики теж зазнають її гніву. Її політичні погляди, мабуть, схилиються до націоналізму. Перебуваючи у в'язниці, її обрали депутатом парламенту від партії «Батьківщина» Юлії Тимошенко. І Савченко, і пані Тимошенко є вольовими особистостями – і між ними можуть спалахнути конфлікти. Але найбільше питання полягає в тому, як уживуться вона та президент Петро Порошенко. [...] Якщо вона вирішить виступити проти президента, антипорошенківський табір здобуде підтримку наймогутнішого політичного голосу України»²¹.

Крім української військової, британський ресурс також писав про долю затриманих у Керченській протоці моряків. В цих дописах відверто вказувалося на свавільні дії російської влади, котра не втомлюється порушувати дедалі більшу кількість міждержавних і міжнародних правових угод. Серед громадянських бранців путінського режиму журналісти «BBC News» торкалися долей таких відомих українців як, наприклад, кінорежисер Олег Сенцов, журналіст Роман Сущенко, активісти Микола Карпюк, Станіслав Клих та Ільмі Умеров.

Неодноразово у дописах «BBC News» піднімалася й проблема економічної складової путінської агресії. Журналісти наводили численні свідчення того, що керівництво РФ намагалося зруйнувати господарку свого східного сусіда, насамперед, газовим шантажем, блокуванням українських портів та розкраданням чи знищенням промислової інфраструктури окупованих територій. Певну дискусію у виданні викликала економічна блокада в березні 2017 р. представниками деяких українських партій і громадських організацій комерційних обмінів із контрольованою сепаратистами

²⁰ Nadiya Savchenko: Ukraine's pilot hero on Russian murder charge. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-31760381>

²¹ Nadiya Savchenko: Russia frees Ukraine servicewoman. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-36378173>

частиною сходу України. В цілому, журналісти стримано поставилися до цієї акції, вважаючи її деструктивною для українських економічних і політичних інтересів, як і відображенням боротьби за владу у Києві. Т. Беррідж так змалював цю ситуацію для свого читача: «Блокада перервала життєво важливі зв'язки між промисловими підприємствами по обидва боки лінії конфлікту та завдає значної шкоди економіці України. В результаті, роботи на трьох металургійних і вугільних заводах з боку сепаратистів були припинені. Якщо блокування триватиме цілий рік, за оцінками, це обійдеться українській економіці в приголомшливі 2,5 млрд доларів (2,04 млрд фунтів). Зазначається, що тридцять тисяч робочих місць піддаються ризику, як і енергопостачання України, і більше промислових заводів може закритися, якщо блокада не закінчиться»²².

Чимало уваги журналісти «BBC News» присвятили зміні тональності офіційного Києва у ставленні до російської агресії після проведення президентських і парламентських виборів. Так, зі зрозумілим схваленням сприйнявши великий обмін полоненими у вересні 2019 р., разом із тим висловлювалося чимале здивування фактом передачі агресору одного з важливих свідків збиття рейсу МН17 Володимира Цемаха²³. Подібною амбівалентністю оцінок позначене й поінформування читача про відведення військ від лінії зіткнення в жовтні 2019 р. Вітаючи цю акцію, разом із тим піднімалося питання, як далеко В. Зеленський готовий піти у поступках агресору. Про неспокій діями нової президентської адміністрації з боку британських журналістів свідчить широке висвітлення ними масштабної громадської акції «рух опору капітуляції»²⁴. Втім, новий президент зіткнувся з тією ж проблемою, що і його попередник – демонстративним небажанням путінського режиму йти на жодні скільки-небудь суттєві поступки в українських справах. Свідченням цього стало штучне нагнітання напруженості

²² Burrige T. Ukraine nationalist blockade threatens economy and severs ties with east. URL.: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-39139633>

²³ Ukraine and Russia exchange prisoners in landmark deal. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-49610107>

²⁴ Fisher J. Ukraine: Paris talks with Russia aim to end eastern conflict. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-50672006>

на кордонах нашої держави навесні 2021 р., котре зі значною тривогою обговорювали оглядачі «BBC News»²⁵.

Про всебічність уваги британських журналістів до новітньої української трагедії свідчить їхнє вмиле намагання відтворити щоденність військового конфлікту, насамперед, життя звичайних людей на окупованих територіях. В квітні 2016 р. Т. Беррідж відзначив: «Війна на сході України зараз є звичною для людей, які все ще живуть там, і причин для оптимізму мало, незважаючи на припинення вогню та сильне прагнення до миру. Спалахи боїв між проросійськими повстанцями та українською армією часто порушують перемир'я, і люди продовжують гинути через два роки після початку конфлікту»²⁶. З дописів «BBC News» доля українців у самопроголошених республіках постає сповненою постійним неспокоєм за власне існування та вирішенням проблем щоденного виживання. Один із британських журналістів так змальовує настрої українців під окупацією: «"Хто вмирає і заради чого?". Цим питанням задаються всі, хто застряг у нескінченному кошмарі війни на сході України»²⁷. За твердженнями британських журналістів, російські гроші, російська культура та пропаганда формують дискурс в ізольованих від України та зруйнованих війною регіонах²⁸.

ВИСНОВКИ

Як показало наше дослідження, журналісти «BBC News» чимало уваги присвятили подіям російсько-української війни в її локальній фазі. При цьому, що важливо, вони інформували свого читача не лише стосовно голосних подій збройного протистояння, як цього можна було б очікувати з огляду на новинну специфіку ресурсу, але й фокусувалися на багатьох гуманітарних, економічних та політичних аспектах путінської агресії. Завдяки цьому, зацікавлений обсерватор отримав можливість скласти доволі повне і збалансоване уявлення про «українську кризу». Попри згадуваний

²⁵ Peter L. Is Russia going to war with Ukraine and other questions. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-56720589>

²⁶ Burridge T. Ukraine conflict: Daily reality of east's 'frozen war'. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-35990401>

²⁷ Burridge T. Eastern Ukraine conflict: A new, bloody chapter. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-38837730>

²⁸ 'Motorola': Ukraine rebels accuse Kiev over commander's death. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-37676607>

вище підкреслений об'єктивізм британських кореспондентів, вони багато в чому наслідували риторику українських мас-медіа, розставляючи чіткі акценти при описі гібридних практик російського режиму. Це вплинуло на формування прихильної до України громадської думки у Великобританії, як і сприяло нейтралізації в інформаційному полі країни зусиль путінських пропагандистів. В підсумку, наша країна надалі зберігає неослабну підтримку офіційного Лондона, незважаючи на зміни політичних кабінетів в обох країнах. Це є важливим фактором стримування експансіоністських апетитів сучасного російського керівництва.

АНОТАЦІЯ

Дослідження присвячене з'ясуванню особливостей презентації сучасної російської агресії проти України кореспондентами британської служби «BBC News». З'ясовано, що найчастіше на шпальтах видання обговорювався перебіг бойових дій, економічні та гуманітарні наслідки путінської агресії, доля кремлівських бранців, життя звичайних людей на окупованих територіях тощо. Доведено, що ці сюжети здебільшого висвітлювалися у проукраїнському дусі. Завдяки цьому у Великобританії було сформовано прихильну до України громадську думку та нейтралізовано зусилля путінських пропагандистів. У підсумку, Україна надалі зберігає неослабну підтримку офіційного Лондона, що є важливим фактором стримування експансіоністських намірів сучасного російського керівництва.

Література

1. Офіцинський Ю. Сучасна російсько-українська війна (за матеріалами газети «The New York Times» 2013–2017 років). Ужгород : РІК-У, 2018. 312 с.
2. Петrenchко О., Масненко В. Початок збройної агресії Росії проти України за матеріалами газети «Нью-Йорк Таймс» (27 лютого – 4 березня 2014). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*. 2021. Вип. 6/48. С. 435–453.
3. Рябчук М. Між абстрактною теорією та практичною політикою: погляд на українсько-російський конфлікт у британських наукових та експертних публікаціях. *Інтерпретації*

російсько-українського конфлікту в західних наукових і експертно-аналітичних працях / за ред. В.Кулика. Київ : ПiЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. С. 49 – 98.

4. Ukraine crisis: Renewed fighting in eastern Europe's 'forgotten war'. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-africa-35720908>

5. Ukraine crisis: Russia warns US against 'hasty' sanctions. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-26492053>

6. Five Ukrainian troops killed by rebels near Donetsk. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-36411447>

7. Ukraine army 'repulsed rebel attack' near Debaltseve in east. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-38366712>

8. Ukraine crisis: Kiev defines Russia as 'aggressor' state. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-42741778>

9. Ukraine claims Russia 'rammed our tugboat' off Crimea. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-46333976>

10. Russia accuses Ukraine of attempted Crimea 'incursions'. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-37037401>

11. Ukraine crisis: What's going on in Crimea? <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-25182823>

12. Marcus J. Are Russia's military advances a problem for Nato? URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-37045730>

13. BurrIDGE T. Ukraine crisis: Impunity 'pervasive' in east, says UN. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-36786439>

14. MH17 Ukraine disaster: Report names suspected Russian soldiers. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-35654692>

15. MH17 missile 'came from Russia', Dutch-led investigators say. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-37495067>

16. Evans P. 'Slave labour' in the prisons of eastern Ukraine. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/magazine-37512356>

17. Ukraine crisis: Leaders agree peace roadmap. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-31435812>

18. Nadiya Savchenko: Ukraine's pilot hero on Russian murder charge. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-31760381>

19. Nadiya Savchenko: Russia frees Ukraine servicewoman. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-36378173>

20. BurrIDGE T. Ukraine nationalist blockade threatens economy and severs ties with east. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-39139633>

21. Ukraine and Russia exchange prisoners in landmark deal. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-49610107>
22. Fisher J. Ukraine: Paris talks with Russia aim to end eastern conflict. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-50672006>
23. Peter L. Is Russia going to war with Ukraine and other questions. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-56720589>
24. Burrige T. Ukraine conflict: Daily reality of east's 'frozen war'. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-35990401>
25. Burrige T. Eastern Ukraine conflict: A new, bloody chapter. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-38837730>
26. 'Motorola': Ukraine rebels accuse Kiev over commander's death. URL: <https://www.bbc.co.uk/news/world-europe-37676607>

Information about the authors:

Telvak Vitalii Vasylovych,

PhD hab. (History),

Professor at the Department of World History and Special Historical
Discipline

Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University
24, Ivan Franko Str., Drohobych, 82100, Ukraine

Masnenko Vitalii Vasylovych,

PhD hab. (History), Professor,

Head of the Department of History of Ukraine
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy
81, T. Shevchenko Blvd., Cherkasy, 18031, Ukraine